GEVAARLIJKE PLANTEN IN HUIS EN TUIN

Planten zijn goed voor de mens. Uit onderzoek is gebleken dat we ons gewoon beter voelen in een omgeving met veel groen. Lang niet alle planten zijn echter zo onschuldig als ze lijken.

TEKST: GERRIT HOFSTRA | FOTO'S: WIKIPEDIA EN PIXABAY

Planten vinden het niet leuk om opgegeten te worden. Daar zouden ze dus graag iets aan doen. Helaas zitten planten meestal met hun wortels goed vast in de grond en is het weglopen daarom wat minder effectief. Maar daar hebben ze iets op gevonden: gif. De wapenwedloop tussen planten en vegetariërs wordt uitgevochten met chemische wapens. En die chemische wapens gaan best ver.

Het probleem voor de planten is tweeledig. Het maken van gifstoffen kost een hoop energie en eigenlijk zou je als plant je gif steeds aan willen passen aan de vegetariër die je bedreigt. Dus een speciaal gif voor rupsen en een ander gif voor koeien of giraffes (als je een boom bent is die laatste groep toch een stuk gevaarlijker). Maar ja, hoe doe je dat als plant? Je kunt toch moeilijk gaan roepen: "Help, daar komt een kudde giraffes aan!", zodat al je collega-planten in de buurt de juiste gifstof aan gaan maken. Nou, fout gedacht, want dat is precies wat een aantal plantsoorten doet. Natuurlijk niet zo roepend dat wij het kunnen horen, maar met chemicaliën. Uit onderzoek is gebleken dat planten – als ze door een vegetariër worden aangevallen – stoffen uitscheiden die planten van dezelfde soort in de buurt waarschuwen. Die stoffen zijn zelfs zo precies dat onderscheid gemaakt kan worden tussen insectenvraat en de eerder genoemde giraffe. Gelukkig hebben de giraffes daar weer wat op gevonden: zij benaderen bomen tegen de wind in. Zo zie je dat je zelfs als vegetariër je prooi zorgvuldig moet benaderen.

Losers van de plantenwereld

Natuurlijk heb je in het plantenrijk ook planten die geen effectieve gifstoffen kunnen maken: de losers van de plantenwereld. Dit zijn de planten die het zo goed doen in onze tuinbouw, en die daardoor toch wel redelijk effectief geworden zijn, maar ze hebben wel onze hulp nodig. Die planten zijn dus meestal veilig. Bedenk echter dat mensen van oorsprong alleseters zijn, en

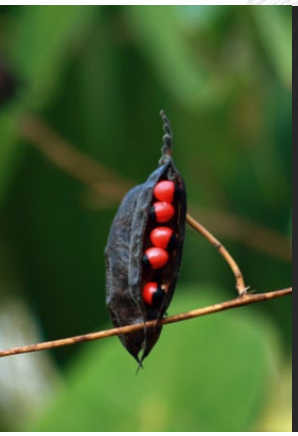

Terrorplant: **paternosterboontje**

Een speciaal geval in de wereld van giftige planten is het paternosterboontje *(Abrus precatorius)*. Dit is een plant waarvan de zaden vooral als ketting meegenomen worden uit het buitenland. De plant en vooral de zaden zijn echter zeer giftig. Mensen of dieren die het eten, krijgen na een dag of drie last van misselijkheid en braken. Behandeling is dan echter al niet meer mogelijk. Wegens de bruikbaarheid bij terroristische aanslagen worden kettingen vaak al bij de douane in beslag genomen

LET OP: DEZE PLANTEN ZIJN GIFTIG VOOR JE HUISDIER

RODODENDRON

Rhododendron spp

GIFTIGE DELEN: blad en bloem.
VERSCHIJNSELEN: braken, koliek, spiertrillingen, verstoring van het hartritme.

GOUDEN REGEN

Laburnum anagyroides

GIFTIGE DELEN: hele plant is giftig, maar de peulvruchten zijn het meest giftig.
VERSCHIJNSELEN: misselijkheid, heftig braken, dorst, wijde pupillen, snelle hartslag, depressie, zwakte, coördinatiestoornissen.

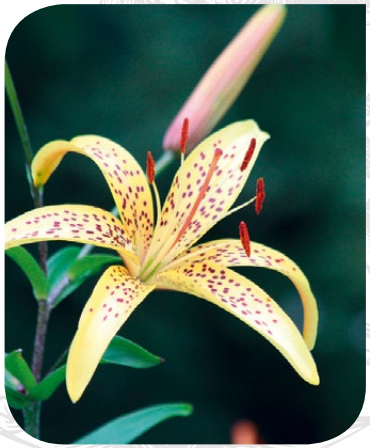

LELIE

Lilium spp

GIFTIGE DELEN: hele plant is giftig.
VERSCHIJNSELEN: depressie, wegvallen van de urineproductie, acuut nierfalen (kat).

LUPINE

Lupinus spp

GIFTIGE DELEN: vooral de zaden in de peulvruchten zijn giftig.
VERSCHIJNSELEN: speekselen, slikproblemen, coördinatiestoornissen, toevallen, benauwdheid.

TAXUS

Taxus cuspidata en baccata

BLAUWE REGEN

Wisteria

GIFTIGE DELEN: hele plant is giftig.
VERSCHIJNSELEN: trillen, spierzwakte, benauwdheid, collaps, hartritmestoornissen (vooral veel te trage hartslag), hartstilstand, soms acute sterfte.

GIFTIGE DELEN: hele plant is giftig.
VERSCHIJNSELEN: heftig en langdurig braken, buikpijn.

VINGERHOEDSKRUID

Convallaria majalis

GIFTIGE DELEN: hele plant is giftig, maar vooral de bladeren.
VERSCHIJNSELEN: misselijkheid, braken, buikpijn, diarree, te trage hartslag, hyperkaliëmie, hartritmestoornissen.

RIDDERSPOOR

Delphinium spp

GIFTIGE DELEN: vooral de zaden zijn giftig.
VERSCHIJNSELEN: trillen, coördinatiestoornissen, ernstige spierzwakte, speekselen.

LELIETJE-VAN-DALEN

Convallaria majalis

GIFTIGE DELEN: gehele plant (giftige stoffen: hartglycosiden, saponinen). Bloemen en bessen zijn meest giftig.
VERSCHIJNSELEN: koliek, braken, diarree, trage hartslag, hartritmestoornissen.

OLEANDER

Nerium oleander

GIFTIGE DELEN: hele plant is extreem giftig.
VERSCHIJNSELEN: misselijkheid, braken, diarree, koliek, trage hartslag ten gevolge van hyperkaliëmie, hartritmestoornissen.

BRANCHEORGANISATIE Dibevo

Deze poster wordt je aangeboden door Dibevo, de brancheorganisatie voor ondernemende huisdierenspecialisten.

we dus gewend zijn aan een deel van de gifstoffen die planten gebruiken. Katten en honden zijn vleeseters en hebben van nature geen bescherming tegen veel gifstoffen in planten. Zo zijn avocado en druiven voor ons (met mate) gezond, terwijl ze beide voor honden giftig zijn, al is bij de druif nog steeds niet duidelijk waarom.
Naast eetbare planten houden we ook erg van planten in huis en tuin. Omdat we deze planten hebben voor het mooi en niet voor de maag, selecteren we daar niet op gif. Op deze manier kunnen dus ook de geniepigerds in huis en tuin komen. En omdat planten die toch geen risico lopen om opgegeten te worden, wat meer reclame kunnen maken voor hun aanwezigheid, kiezen we vaak juist deze planten voor in huis.

Gelukkig weten wij dat je sierplanten niet moet eten, al gaat er ook bij ons wel eens wat mis met kleine kinderen. Onze huisdieren echter hebben geen idee en eten dus ook de planten op die wel over een goede zelfverdediging beschikken. En dat gaat lang niet altijd goed. Gelukkig hebben de meeste giftige planten ook een erg vieze smaak, waardoor ze weinig gegeten worden door huisdieren, maar helaas komt een vergiftiging door planten nog steeds regelmatig voor. Ook de vieze smaak is een belangrijk onderdeel van de chemische oorlogvoering van de plant. Het is natuurlijk beter als de vegetariër de plant helemaal niet opeet. Gif is goed, maar met een beetje pech helpt het alleen je familie en heb je er als plant zelf niets meer aan als je helemaal bent opgegeten.

Giftig en/of gevaarlijk

Wat zijn nu de meest gevaarlijke planten in huis en tuin? Gevaarlijk betekent hier: met welke soorten gebeuren het meest gevaarlijke ongelukken. Dit hoeven dus niet de meest giftige te zijn. Een zeer giftige plant die niet gegeten wordt, is minder gevaarlijk dan een minder giftige waar de kat niet vanaf kan blijven. Wat sierplanten betreft is het overigens het makkelijkst (en het verstandigst) om ervan uit te gaan dat alle planten gevaarlijk zijn voor huisdieren. Natuurlijk is dat niet altijd waar, maar het is wel het veiligst om elke plant te beschouwen als giftig en gevaarlijk als je het niet zeker weet.

Anders reageren

Als huisdierspecialist kun je vragen krijgen over de giftigheid van planten en wat te doen als een dier een plant opeet. Bedenk dat verschillende soorten dieren vaak heel anders op een bepaald gif kunnen reageren. Zo is er bijvoorbeeld een verslag van iemand bij wie een dieffenbachia in het verblijf van een roodwangschildpad was gevallen en vervolgens door die roodwangschildpad volledig was opgegeten. Dieffenbachia is een erkend giftige plant, dus de eigenaar van de schildpad had geen hoop op overleven van het dier. Ingrijpen is bij een waterschildpad nu ook niet meteen eenvoudig daarom besloot hij om in ieder geval vast te leggen hoe de schildpad reageerde op de vergiftiging

Dag 1: De schildpad was niet actief en reageerde niet op het aanbieden van voedsel. Dat was opvallend omdat het dier normaal gesproken juist heel fanatiek reageerde op voedsel.

Dag 2-5: Tegen de verwachting in was de schildpad nog steeds in leven, wel weinig actief, maar reageerde niet op het aanbieden van voedsel.
Dag 6: De schildpad begon weer normaal te reageren op voedsel en was dus weer volledig hersteld.

De eindconclusie van de houder was dat de schildpad eigenlijk geen zichtbare negatieve gevolgen had ondervonden van het eten van de dieffenbachia, maar dat het dier gewoon wat veel gegeten had. Nu is dit natuurlijk één verhaal zonder bewijs en zeker geen advies om waterschildpadden dan maar dieffenbachia te gaan voeren, maar het geeft wel aan dat de reactie op gif erg afhankelijk kan zijn van de soort en de grootte van het dier.

Lijst van giftige planten

De Amerikaanse dierenbescherming heeft een goede en redelijk volledige lijst van giftige planten gepubliceerd *(bit.ly/toxic-plants)*. Een nadeel van deze lijst is dat-ie in het Engels is, een voordeel is dat er goede foto's van de plant bijstaan, zodat er weinig ruimte voor twijfel is.

Hang de poster op!

In het hart van het blad vind je een poster met een aantal veelvoorkomende tuinplanten die in ieder geval giftig zijn voor honden, katten en konijnen. Het gaat dus om een selectie van planten. Het betekent zeker niet dat andere planten dus minder gevaarlijk zijn! Haal de poster uit het blad en hang hem op in de winkel, trimsalon of het pension. ←

Advies bij **vergiftiging**

Welk advies kun je je klanten geven bij vergiftiging?

- Laat bij een vergiftiging en bij twijfel altijd direct de dierenarts bellen. Tijd is bij een vergiftiging een heel belangrijke factor. Adviseer ook om zo volledig mogelijk te zijn; dus welke soort plant, welke delen van de plant en hoeveel, en hoe groot/hoe zwaar is de hond, kat of het konijn. Maak foto's van de plant als je het niet 100 procent zeker weet, of neem een stuk van de plant mee.
- Bij een vergiftiging gaat het om de hoeveelheid die een dier binnenkrijgt; de dosis. Één druif is voor een grote hond geen probleem.
- Wees voorzichtig met alle planten waarvan je niet zeker weet dat ze veilig zijn. Bij dit vakblad zit een poster met een aantal giftige planten, maar dat betekent zeker niet dat andere planten dus minder gevaarlijk zijn. Er staat een redelijk uitgebreide lijst met giftige en niet-giftige planten op de site van de ASPCA *(bit.ly/toxic-plants)*. Het voordeel van deze lijst is dat er ook niet-giftige planten zijn opgenomen, zodat je ook iemand veilig gerust kunt stellen.
- Bij een vergiftiging met giftige planten mag je de hond laten braken. Gebruik daar echter geen zout voor.